

Gmina Maszewo

Maszewo 71, 66-614 Maszewo

pow. krośnieński, woj. Lubuskie

✉ sekretariat@maszewo.net.pl

☎ tel.: 68 383 13 21

Maszewo, 27.11.2025 r.

OŚ.3153.01.2025

INFORMACJA

o uzyskaniu dofinansowania zadania pn.:

„Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Maszewo w roku 2025”

**ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Zielonej Górze**

Gmina Maszewo informuje, że uzyskała dofinansowanie zadania pn.:

„Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Maszewo w roku 2025”

**ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Zielonej Górze (WFOŚiGW w Zielonej Górze)**

w kwocie 15 000,00 zł

W ramach zadania usunięto **23,64 Mg** wyrobów stanowiących cementowo-azbestowe płyty faliste z pokryć dachowych 16 nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Maszewo, z czego 13,771 Mg zdemontowano, a 9,869 Mg odebrano z terenu posesji.

Koszt całkowity brutto i koszt kwalifikowany brutto realizacji zadania wyniósł **22.722,77 zł**.

Zastosowanie azbestu

Azbest jest nazwą handlową sześciu włóknistych minerałów naturalnie występujących w przyrodzie, różniących się chemicznie oraz budową krystaliczną. Pod względem chemicznym minerały te są uwodnionymi krzemianami metali, zawierającymi w swoim składzie: magnez, sód, wapń lub żelazo. Ich występowanie jest dość powszechne tylko w niektórych miejscach na ziemi.

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Jego właściwości wykorzystywane były już w czasach starożytnego Rzymu. W okresie ostatnich 100 lat rozszerzono jego stosowanie, w związku z czym został rozpowszechniony poprzez użycie w różnych wyrobach. Wynikało to z właściwości włókien azbestu umożliwiających tkanie, zaplatanie i mieszanie z różnymi spoiwami. Zaletami tego materiału była również odporność na działanie substancji żrących oraz na wodę morską, jak również elastyczność, dobre właściwości mechaniczne oraz wytrzymałość na rozciąganie i zgniatanie. Ponadto włókna te są trwałe i odporne na wysoką oraz niską temperaturę, co też wpływało na właściwości użytkowe zawierających je wyrobów.

Azbest jest m.in. składnikiem materiałów budowlanych, w tym pokryć dachowych i elementów elewacji budynków, izolacji termicznej instalacji przesyłowych oraz wchodzi w skład wyrobów wykorzystywanych w elementach instalacji wodnej i kanalizacyjnej. Służył też jako izolacja akustyczna lub elektryczna oraz był stosowany w procesach filtracji i procesach elektrolitycznych. Wytrzymałość na tarcie wpłynęła na jego wykorzystanie w uszczelkach, masach uszczelniających oraz klejach.

Szacuje się, że azbest zastosowano w około 3 000 wyrobów przemysłowych, które podzielono na dwie klasy:

Klasa I obejmuje tzw. wyroby „miękkie” zawierające powyżej 20% azbestu o gęstości objętościowej mniejszej od 1 000 kg/m³ i stwarzające duże narażenie na pył azbestu. Do tej grupy należały wyroby izolacyjne i włókiennicze (koce gaśnicze, tektury, płytki podłogowe PCW, szczeliwa, masy natryskowe, izolacje cieplne, dodatki do lakierów i farb).

Klasa II to tzw. wyroby „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu o gęstości objętościowej powyżej 1 000 kg/m³ i na skutek utwardzenia cementem stwarzające mniejsze narażenie na pył azbestu. Włókna azbestu w tych wyrobach są mocno związane. Do tej grupy należały płyty azbestowo-cementowe faliste i karo, płyty elewacyjne płaskie, osłony szybów windowych, wentylacyjnych i instalacyjnych, a także rury wodociągowe i kanalizacyjne, przewody kominowe i zsypy. Głównymi zagrożeniami jest ich mechaniczna obróbka (cięcie, wiercenie, kruszenie).

Wpływ pyłu azbestowego na zdrowie

Pył azbestu ma właściwości pylicotwórcze i rakotwórcze. Uważany jest za jeden z pyłów stwarzających największe zagrożenie dla zdrowia. Dlatego też osoby wykonujące prace w narażeniu na ten czynnik, podlegają szczególnej ochronie wynikającej z przepisów prawa pracy, zarówno w trakcie wykonywania prac, jak również po ustaniu zatrudnienia w narażeniu na pył azbestu.

Szkodliwość pyłu azbestu zależy od jego przenikania do organizmu i jego ilości w układzie oddechowym. To z kolei uwarunkowane jest budową włókien, a szczególnie ich średnicą. Włókna o średnicy poniżej 3 µm łatwiej przedostają się do dolnych dróg oddechowych. Grubsze włókna o średnicy powyżej 5 µm pozostają w górnych drogach oddechowych. Pył azbestu na układ oddechowy ma działanie: drażniące, zwłókniające i rakotwórcze.

Wdychanie włókien azbestowych może doprowadzić do groźnych chorób, wśród których najczęściej występują:

- pylica azbestowa,
- rak płuc,
- międzybłoniak, czyli rodzaj raka opłucnej lub otrzewnej.

Pylica azbestowa znacznie utrudnia oddychanie i stanowi czynnik zwiększający śmiertelność. Początkowo objawia się dusznością wysiłkową, suchym kaszlem, ściskaniem w klatce piersiowej. Ryzyko zachorowania na pylicę azbestową zwiększa się wraz z wielkością narażenia występującego w ciągu lat pracy. Zazwyczaj choroba ta daje objawy po ponad 10 latach od pierwszego kontaktu z pyłem azbestowym.

Rak płuca jest najczęściej występującym azbestozależnym nowotworem złośliwym i prowadzi do śmiertelności w znacznej większości przypadków. Może on być również następstwem pylicy azbestowej. Wraz ze zwiększeniem narażenia na pył azbestu zwiększa się ryzyko zachorowania na raka. Nie określono jednak granicy, poniżej której ryzyko takiego zachorowania nie występuje. Przyjmuje się, że największe ryzyko zgonu występuje 20-35 lat po pierwszej ekspozycji na pył azbestu.

Rak płuc występuje o wiele częściej u osób palących niż u osób niepalących. Także ryzyko zachorowania na raka płuc wywołanego pyłem azbestu jest dużo większe u palaczy. Udowodniono bowiem interakcję między narażeniem na pył azbestu, paleniem papierosów a występowaniem raka płuca. Ryzyko tej choroby w warunkach narażenia na obydwa czynniki rakotwórcze wzrasta aż 50-krotnie.

Międybłoniak jest chorobą nieuleczalną i prowadzi zwykle do śmierci w ciągu 1-1,5 roku od stwierdzenia tej choroby. Objawami charakterystycznymi są trudności oddechowe, ból

w klatce piersiowej i kaszel. Uważa się, że zagrożenie dla życia wynikające z zachorowania na międzybłoniaka jest wyższe, gdy kontakt z pyłem azbestowym miał miejsce w młodym wieku.

Narażenie na pył azbestu może także prowadzić do zwłóknień opłucnej, czyli powstawania zgrubień na jej powierzchni. Zwłóknienia te nie są złośliwe i zazwyczaj nie wpływają na pracę płuc. Rozległym zmianom może jednak towarzyszyć duszność.

Obowiązki właściciela, zarządcy i użytkownika obiektu budowlanego zawierającego azbest

Ocena stanu technicznego obiektu budowlanego

Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego obowiązany jest utrzymywać i użytkować obiekt w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać go w należytych stanie technicznym oraz estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej.

Obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, w tym co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia. Obowiązek takich kontroli nie obejmuje: właścicieli i zarządców budynków mieszkalnych jednorodzinnych, obiektów budowlanych budownictwa zagrodowego i letniskowego oraz obiektów, których budowa nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę.

Właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić książkę obiektu budowlanego, w której dokumentowane są przeprowadzane badania i kontrole stanu technicznego, remonty i przebudowy dokonywane w okresie użytkowania obiektu budowlanego.

Kontrola stanu wyrobów zawierających azbest

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Według tej oceny ustala się tzw. stopnie pilności, od I do III, gdzie:

- **I stopień pilności** – to wymagana bezzwłocznie wymiana lub zabezpieczenie,
- **II stopień pilności** – to wymagana w czasie do 1 roku ponowna ocena,
- **III stopień pilności** – to ponowna ocena w terminie do 5 lat.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca przechowują ocenę łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej. Dla budynków oraz obiektów budowlanych niebędących budynkami, dla których jest prowadzona książka obiektu budowlanego, ocena ta powinna być dołączona do książki obiektu budowlanego.

Inne obowiązki

Wyroby zawierające azbest zakwalifikowane zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia lub uszkodzenia powinny być usunięte przez właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcę nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest. **Usuwanie wyrobów należy zastąpić wyrobami niezawierającymi tego surowca.**

Przed przystąpieniem do prowadzenia prac budowlanych, w tym prac remontowych budynków, do budowy których użyte zostały wyroby zawierające azbest, właściciel

nieruchomości bądź inwestor zobowiązany jest do uzyskania pozwolenia na budowę, zezwalającego na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego lub do zgłoszenia tych prac właściwemu organowi administracji samorządowej. Wymóg uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia prac uzależniony jest m.in. od rodzaju obiektu i zakresu planowanych prac.

Ponadto właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości ma obowiązek zgłoszenia prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej.

Oświadczenie o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego otrzymane przez właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcę nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, od wykonawcy prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest **należy przechowywać przez okres co najmniej 5 lat.**

Bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest

Bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1 000 kg/m³ możliwe jest po stwierdzeniu braku widocznych uszkodzeń mogących stwarzać warunki dla emisji azbestu do środowiska.

W celu bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy:

- 1) wyroby niezakwalifikowane do wymiany w ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest zabezpieczyć przez:
 - a) zabudowę (zamknięcie) przestrzeni, w której znajdują się wyroby zawierające azbest, szczelną przegrodą bez naruszenia samego wyrobu lub
 - b) pokrywanie wyrobów lub powierzchni zawierających azbest szczelną powłoką z głęboko penetrujących środków wiążących azbest, posiadających odpowiednią aprobatę techniczną;
- 2) wyeliminować jakąkolwiek obróbkę mechaniczną przy pracach zabezpieczających;
- 3) po dokonaniu zabezpieczenia ponownie sporządzić ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest w terminie 30 dni od przeprowadzonego zabezpieczenia.

Krajowy „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”

Obecnie obowiązujący w Polsce „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 r. i zastąpił przyjęty wcześniej przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”.

Program ten wymaga współpracy wielu instytucji i organów państwowych oraz jednostek samorządowych i placówek naukowych. Ma on szczególne znaczenie z uwagi na ochronę zdrowia mieszkańców i pracujących przy usuwaniu i zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest. Jest również istotny z uwagi na ochronę środowiska naturalnego, do czego przyczynia się prawidłowe postępowanie z odpadami azbestowymi, uznawanymi za odpady niebezpieczne.

Główne cele programu usuwania wyrobów zawierających azbest to:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.